

Avdelningen för register och statistik
Karin Nyqvist
karin.nyqvist@socialstyrelsen.se

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Socialstyrelsens yttrande över promemorian Rättsliga förutsättningar för en nationell vårdförmedling

Socialdepartementets dnr. S2025/01022

Socialstyrelsen är positiv till utredningens förslag som syftar till att kunna inrätta en nationell vårdförmedling med särskilt fokus på en nationell katalog över vårdgivare. Socialstyrelsen tillstyrker i huvudsak författningsförslaget om insamling och tillhandahållande av vissa uppgifter om hälso- och sjukvårdsverksamhet. Myndigheten lämnar i huvudsak följande synpunkter på utredningens förslag och bedömningar:

- Myndigheten vill betona vikten och behovet av att det nationellt finns en central förteckning över vårdgivare som kan användas till fler ändamål än en vårdförmedling och att ansvarsfördelning mellan olika statliga myndigheter behöver tydliggöras.
- I syfte att vårdgivarinformationen på sikt ska kunna fungera inom flera användningsområden utöver vårdförmedlingsbehov, förordar myndigheten en bredare definition av hälso- och sjukvårdsverksamhet som ska ingå i uppgiftsskyldigheten än den som nu anges i utredningens förslag.
- Myndigheten är positiv till förslaget om framtagande av nationella gemensamma kodverk för uppgifter om vårdgivares verksamhet inbegripet vårdutbud, men vill poängtera vikten av att kodverken även går att använda för register- och statistikändamål.
- Myndigheten ställer sig positiv till att E-hälsomyndigheten önskar använda Snomed CT som utgångspunkt för det kommande registret. Med det sagt bedömer vi att ett sådant åtagande innebär behov av en avsevärd utveckling och sedermera förvaltning av koder, på grund av omfattningen av behov som en katalog skulle medföra.

Kostnaden för utveckling och förvaltning uppskattar vi till 5 miljoner kronor per år, en bedömning som även utredningen delar. Till skillnad från utredningen menar vi dock att denna kostnad inte är finansierad via övriga regeringsuppdrag, utan behöver finansieras separat utöver dessa medel.

Socialstyrelsens synpunkter på förslag och bedömningar

4.1.1 Heltäckande uppgifter om vårdgivare och deras verksamhet

Socialstyrelsen förordar en heltäckande nationell vårdgivarkatalog som inkluderar samtliga vårdgivare som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet i ordets bredaste bemärkelse. Myndigheten ser det som önskvärt att arbetet med en heltäckande nationell katalog över vårdgivare som kan användas för flera ändamål fortskrider parallellt med, och inte begränsas, av arbetet med en nationell vårdförmedling.

Som utredningen konstaterar finns överlappningar mellan verksamheters anmälningsplikt till IVO och den nya föreslagna uppgiftsskyldigheten till E-hälsomyndigheten. Den nya föreslagna uppgiftsskyldigheten innebär att uppgifter om vissa verksamheter kan komma att finnas i både IVOs och E-hälsomyndighetens vårdgivarregister medan vissa andra verksamheter endast kommer finnas i IVOs förteckning eller andra aktörers register om verksamheter inom hälso- och sjukvården.

Dessa omständigheter riskerar skapa förvirring kring rapportering av uppgifter om hälso- och sjukvårdsverksamhet och ansvarsfördelning mellan myndigheter liksom risk för att vi fortsättningsvis inte med säkerhet vet vilka eller hur många vårdgivare som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet i Sverige. Detta minskar också användbarheten av den nya föreslagna vårdgivarkatalogen för andra ändamål än en nationell vårdförmedling.

Som utredningen beskriver finns det samhällsekonomiska vinster med en nationell källa av heltäckande uppgifter om vårdgivares organisation och verksamhet (6.4.1 Samhällsekonomiska vinster), men det förutsätter att den nationella katalogen går att använda för flera olika ändamål.

4.3.1 Uppgiftsskyldighet för vårdgivare

Socialstyrelsen tillstyrker i huvudsak författningsförslaget om insamling och tillhandahållande av vissa uppgifter om hälso- och sjukvårdsverksamhet. Myndigheten förordar dock den bredare definitionen av hälso- och

sjukvårdsverksamhet i 1 kap. 3 § patientdatalagen (2008:355), PDL, i stället för utredningens förslag på att den nya vårdgivarkatalogen endast ska innehålla verksamheter som bedriver vård och behandling som är medicinskt motiverad enligt definitionen i 2 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

I såväl utredningens skrivningar (sid 66) som i regeringens uppdrag till E-hälsomyndigheten att ta fram en nationell katalog över vårdgivare och utförare av socialtjänst (S2023/02118 (delvis)), anges att en av utgångspunkterna för arbetet är att den nationella katalogen på sikt uppfyller de krav och behov som andra myndigheter har. Utifrån Socialstyrelsens perspektiv behövs katalogen bland annat för att kunna följa upp och analysera olika typer av verksamheter inom hälso- och sjukvården och att identifiera uppgiftsskyldiga aktörer till olika myndighetsregister.

Författningsförslaget till en ny hälsodataregisterlag,¹ som syftar till att möjliggöra en utökad insamling av uppgifter från hälso- och sjukvården, utgår från den bredare definitionen i PDL. Definitionen av hälso- och sjukvårdsverksamhet i PDL innefattar bland annat vårdgivare som utför privatfinansierad obesitaskirurgi, omskärelse av pojkar även om det inte är medicinskt motiverat samt estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar.

Det kan bli negativa konsekvenser av skillnaderna i definition av hälso- och sjukvårdsverksamhet och om vårdgivarkatalogen endast ska användas för vårdförmedlingsändamål. I slutändan skulle Socialstyrelsen kunna behöva upprätta en förteckning över vårdgivare, utöver vårdgivarkatalogen och IVOs register.

4.3.4 Att lämna en uppgift en gång

Socialstyrelsen är positiv till förslaget om framtagande av nationella gemensamma kodverk för uppgifter om vårdgivares verksamhet inbegripet vårdutbud, men vill poängtera vikten av att kodverken även går att använda för register- och statistikändamål.

Myndigheten instämmer med utredningens bedömning att den administrativa belastningen på vårdgivare och regioner som omfattas av uppgiftsskyldigheter minimeras genom nationella gemensamma kodverk. I syfte att minimera den administrativa belastningen på vårdgivare och regioner anser myndigheten att det vore fördelaktigt att säkerställa att de nationella gemensamma kodverken även går att använda för register- och statistikändamål. Detta i syfte att de nya kodverken ska kunna ersätta de befintliga, mer eller mindre likartade, kodverk som idag förvaltas av Socialstyrelsen. Myndigheten ser det som fördelaktigt att försöka minska

¹ Ett nytt regelverk för hälsodataregister (SOU 2024:57).

antalet parallella och likartade kodverk som olika myndigheter förvaltar och använder vid uppgiftsinsamling.

För att säkerställa att de nya kodverken går att använda även för register- och statistikändamål behöver pilottester av de nya kodverken baserade på Snomed CT utföras och mer djupgående undersökningar av konsekvenserna av att byta ut befintliga kodverk behöver genomföras. De befintliga kodverken är gamla och har använts under lång tid inom en mängd olika områden. Detta medför att övergången till nya kodverk behöver ske med en viss försiktighet och att konsekvensanalyserna av nya kodverk inte bara behöver omfatta den nationella statistiken utan även olika aspekter av regionernas verksamhet, bland annat regionernas olika ersättningssystem.

Socialstyrelsen uppskattar att en utvecklings- och förvaltningskostnad av Snomed CT för att möta de behov som katalogen ger upphov till uppgår till 5 miljoner kronor. Vår bedömning är att denna kostnad i dagsläget inte finansieras genom något av de uppdrag som myndigheten tilldelats. Arbetet med att utveckla och förvalta ett adekvat urval i Snomed CT kommer vara en mycket arbetsintensiv process, samt kräva avsevärda mängder koordinering och samordning med E-hälsomyndigheten. Socialstyrelsen stöder idag E-hälsomyndigheten relaterat till den nationella digitala infrastrukturen, vilket innebär att avsatta medel för det uppdraget förbrukas.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Björn Eriksson. I den slutliga handläggningen har avdelningscheferna Mona Heurgren, Thomas Lindén, Sabina Wikgren Orstam, Pär Ödman och Mattias Fredricson deltagit. Utredaren Karin Nyqvist har varit föredragande.

SOCIALSTYRELSEN

Björn Eriksson

Karin Nyqvist